

เทศน์เช้า วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันพระ วันพระต้องทำความสุขใจใจ เวลาสุขใจ เวลาสุขเรามีหลักมีเกณฑ์ ถ้ามีหลักมีเกณฑ์ เวลาห้วนไหวไปห้วนไหวไปกับเขา สังคมเป็นแบบนี้ ถ้าคนที่มีสติปัญญา มันก็ได้มีคติเตือนใจ ถ้าไม่มีคติเตือนใจ เห็นใหม่ คนไม่เข้าใจก็ไปกับเขา นี้คนที่เห็นกับรัฐบาลมีเยอะมากเลย พวกที่เขาได้ผลประโยชน์จากรัฐบาล คนที่เห็นความสำคัญของการดำรงความมั่นคงของชาติ เห็นแล้วมันก็สลัดใจ

นี่ก็เหมือนกัน ย้อนกลับมาที่เรา บาปและบุญ ถ้าทำบุญกุศลนี้เหมือนกับเราได้ผลจากบุญกุศลของเรา มันก็ของชั่วคราว แต่ถ้าความทุกข์ละ ความลำบากลำบากของเราในหัวใจมันก็กรรม เห็นใหม่ กรรม แต่วิปัสสนาญาณละ เวลาเกิดอริยสัง เห็นใหม่ “มีอบ” กว่าที่จะจุดมีอบติดนะ เหมือนกับเราหัดทำสมาธินี้ เราหัดทำเกือบเป็นเกือบตายเลย ความสงบของใจทำแสนยาก เวลาเราไปยื่นข้อเรียกร้องกับเขาแต่ละข้อๆ เขารับข้อเรียกร้องของเราใหม่

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราย้อนกลับมาเห็นความเป็นไปของมีอบ เห็นความเป็นไปของสังคมของโลก คุณสมันน่าเหนื่อยหน่าย มันลงทุนลงแรงกันขนาดนี้ มันยังทำกันได้ยากขนาดนี้ แต่ถ้าใครทำได้มันก็เป็น การช่วยสังคม ช่วยสังคมให้ประเทศชาติมั่นคงต่อไป มันคงต่อไปนะ

นี่ก็เหมือนกัน ในหัวใจของเราถ้าเราวิปัสสนาเป็น กว่าเราจะจุดมีอบได้ กว่าเราจะให้ปัญญาเขา เพื่อให้สังคมเขายอมรับได้ว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก เพื่อจะรวมพลังงาน ที่เราว่าเป็นพลังบริสุทธิ์ๆ นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราทำสมาธิเห็นใหม่ เวลาจิตใจมันต่อต้าน เวลาจิตใจต่อต้าน เวลาเรารู้มันนะรู้รัฐบาล เราเปลี่ยนรัฐบาลใหม่ บริหารประเทศใหม่

ไอ้ในหัวใจของเราก็เหมือนกัน เราลี้ภัยลี้ส ลี้ในหัวใจของเรา มันยากกว่านั้นอีก เวลาภาวนาไปนี่ เรื่องภาวนาของจิตนะ เวลาวิปัสสนาไป ครูบาอาจารย์ที่ผ่านมาแต่

ละองค์ๆ มันแสนยากอย่างนี้ แต่เวลาเอามาพูดข้างนอก มันเป็นนามธรรมของแต่ละบุคคล แล้วเราเชื่อได้ไหม ว่าครูบาอาจารย์องค์นั้นเคยประสบการณ์อย่างนี้มา เวลาครูบาอาจารย์ประสบการณ์อย่างนี้มา มันจะมีจุดยืนของมันนะ แต่ถ้าครูบาอาจารย์ไม่มีจุดยืนอย่างนี้มา ก็ศึกษาไป เห็นไหม เราศึกษาประวัติศาสตร์ติ ศึกษา ๑๔ ตุลาคม ๑๖ ตุลาคม พฤษภาทมิฬ เราศึกษามาแต่เราไม่มีส่วนรวมกับเขา เราก็ศึกษาไปแล้วเราก็ไม่มีความรู้สึกอย่างนี้หรอก แต่ถ้าเรามีส่วนรวมกับเขา มันจะฝังใจเราๆ เห็นไหม

วิปัสสนาก็เหมือนกัน ถ้าคนไม่ผ่านการประพุดิปฏิบัติมา เวลาบอกว่า “ฟากตายๆ” นี้คำว่าฟากตาย ฟากตายขนาดไหน ฟากตายเราก็คิดเอาเอง ว่างานจากภายนอกเรามีแรงแล้วทำงานของเราได้ เราใช้ปัญญาใช้สมอง เราคิดของเราได้ เราบริหารงานของเราได้ นี่ก็คือปัญญา เห็นไหม

นี่ปัญญาของโลก ปัญญาของส่วนบุคคล มันไม่สามารถรวมพลังบริสุทธิ์ขึ้นมา จนกว่าเราจะยื่นข้อเรียกร้องต่อเขา จนกว่าเขาจะรับข้อเรียกร้องนั้นไว้ รับข้อเรียกร้องนั้นไว้แล้วก็เพียงแต่ว่าเขาจะตัดสินใจอย่างไร นั่นอีกเรื่องหนึ่งนะ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาทำความสงบของใจ แล้วเรายื่นข้อเรียกร้องได้ เราไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมเราโดยสังจะความจริงจากภายใน โดยสังจะความจริงจากภายในมันสะท้อนหัวใจใจ ถ้าสะท้อนหัวใจนั้นละมันสะท้อนพญามาร เจ้าวิภูจักร เจ้าวิภูจักรคืออยู่กลางหัวใจของเรา อยู่กลางหัวใจของเราแต่ไม่มีใครเคยเห็นมันเลย มันก็ต้องว่ามันเป็นคนดี มันทำประโยชน์เพื่อเรา ทำประโยชน์เพื่อเรา

เราหลงในชีวิตวันหนึ่งๆ เห็นไหม พอเราสิ้นชีวิตไป เราตายไป มันหลอกเรา หลอกเราเพราะอะไร? เพราะจิตนี้มันไม่เคยตาย มันก็ต้องเสวยภพกรรมของมันไป แล้วถ้าเราเป็นคนดี เรามีสติปัญญา เราทำบุญกุศลของเรา เราทำคุณงามความดีของเรา มันก็ทำให้เราเกิดดี เกิดดีไป เวลาวิปัสสนาเข้าไปข้ามพ้นทั้งดีและชั่ว ดีมันทำให้ผลประโยชน์ ส่วนของใจ ผลประโยชน์ส่วนของผู้ที่ได้ผลประโยชน์นั้น

นี่ก็เหมือนกัน เราทำบุญกุศลได้ผลประโยชน์นั้น อันนี้มันเป็นสิ่งที่ว่าอุทกภาวะของจิตนะ ก็ว่าจิตหายๆ ก็ทำบุญกุศลของเราไป หาที่หลบที่ซ่อนของเราไป เราไปบนถนนหนทาง ถ้าเรามีศาลาพักร้อน เรามีที่พักอาศัย เราจะมีที่ร่มเย็นของเราได้พักอาศัย

บุญกุศลเป็นแบบนี้ บุญกุศลเป็นให้เราพักอาศัย เวลาเราเกิดมาแล้วนี่ เวลาเราอยู่ของเราปกติ บางทีเราซัดอกซัดใจของเราเนี่ย มันคืน มันแบบว่ามันซัดใจนะ มันไม่ต้องการสิ่งใดๆ แต่มันไม่รู้จะทำอย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราไม่มีที่พักอาศัย ไม่มีที่พัก ไม่มีที่ร่มที่เย็นให้จิตมันพัก มันเป็นอย่างนั้น จิตมันเป็นแบบนี้ เห็นไหม มันไม่มีต้นไม่มีปลาย มันจะเกิดตายเกิดตายไปอย่างนี้ แล้วทเวลามันอุเบกขามันวางเฉยของมัน มันก็อึดอัดของมัน มันอึดอัด มันซัดซัดใจของเราแล้วจิตนี่คืออะไร ชีวิตนี่คืออะไร แล้วจะทำอย่างไร เห็นไหม ถ้าปัญญาไม่มีมันเป็นแบบนี้ แต่ถ้ามีบุญกุศลขึ้นมาเนี่ยมันที่พักใจ พอที่พักใจมันก็ไปเข้าสัมมา สัมมา คืออะไร ความเห็นถูกต้อง

ถ้าพูดถึงทางโลกนะ เราเป็นผู้เสียเปรียบนะ เราเป็นผู้สละเป็นฝ่ายเสียเปรียบ ถ้าเป็นทางธรรมนะ เราเป็นฝ่ายได้เปรียบเพราะเราเป็นผู้ให้ พอเป็นผู้ให้มันก็เป็นการศึกษาฝึกใจ ถ้าฝึกจิตฝึกใจ เห็นไหม ความตระหนี่ ความตระหนี่ถี่เหนียวในหัวใจของเรา ความที่แบบว่ามันซัดซัดใจที่มันไม่รู้จะไปไหนนี่ มันซัดซัดใจ

เหมือนกับน้ำเน่า น้ำที่เสีย มันอัดอั้นตันของมัน มันไปไหนก็ไม่ได้ แต่ถ้าเราทำให้น้ำมันไหลเวียน สิ่งที่ไหลเวียนออกไป นี่ก็เหมือนกัน ความอัดอั้นตันใจมันไหลเวียนออกไป สิ่งที่ไหลเวียนออกไปคือการสละทาน ฝึกหัดสละทานไปเกิด จะรู้หรือไม่รู้ สัจจะความจริงมันเป็นอย่างนั้น จะยอมรับหรือไม่ยอมรับแล้วแต่ หน้าหนาวคือหนาว ร้อนคือร้อน มันเป็นสภาวะแบบนั้น อากาศมันเป็นแบบนั้น พอเราไปสัมผัสมันต้องเป็นแบบนั้น

นี่ก็เหมือนกัน บุญกุศลเราทำคุณงามความดี อากาศเย็น มันเป็นความดีของเรา อากาศร้อน เห็นไหม เวลาเราทำสิ่งใดๆ เวลาเราโกรธขึ้นมา เราไม่พอใจขึ้นมาเนี่ย มันจะซัดซัดใจของเราขึ้นมา นี่อากาศร้อน สิ่งนี้อากาศร้อนอากาศเย็น มันเป็นที่พักอาศัยของใจ นี่บุญกุศลภาวะมันเป็นอย่างนี้ นี่เป็นวุฒิภาวะของใจ แต่ถ้าเราวิปัสสนา เวลาฆ่ากิเลส มันก็ต้องเป็นอย่างนี้

เหมือนมือนี่กว่าจะรวมพลขึ้นมาได้ กว่าที่กำหนดพุทโธๆ กว่าจะมีความเชื่อ กว่าเราจะมีศรัทธาความเชื่อ เราจะประพฤติปฏิบัติ เราจะนั่งชั่วโมงหนึ่ง สองชั่วโมง นี่

เหมือนกันเลย เหมือนกันอย่างนี้ แล้วจะเห็นสภาวะแบบนี้จากภายนอก เห็นไหม โลกนอกโลกใน โลกนอกเป็นสภาวะแบบนี้ โลกในคือตัวของเรา เราจะอยู่ในป่าในเขา จะอยู่ในที่รโหฐานของเรา เราก็ภาวนาของเราได้ เวลาจิตใจมันพุ่งช่านออกไป เวลามันเดินขบวนเข้ามามันพุ่งช่านไปอย่างนั้น มันทุกข์ยากของมันสภาวะแบบนี้

แต่ถ้ามันชนะหนหนึ่ง มันมีความรุ่มเย็นหนหนึ่ง มันก็มีความสุขของมันหนหนึ่ง จิตสงบหนหนึ่ง จิตต่อต้านหนหนึ่ง ทำสภาวะแบบนี้ มันก็พยายามรักษาใจของเราไป รักษาใจของเราไป เห็นไหม นี่เป็นผู้ประเสริฐ พระเป็นผู้ประเสริฐคือประเสริฐตรงนี้ไง พุทโธ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เห็นไหม พอเห็นพุทโธ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มันเบิกบานมีความสุขของมันคือสัมมาสมาธิ แล้วถ้าเกิดปัญญามันขึ้นมา นี่มันต้องมีปัญญาของมัน วิปัสสนาของมันขึ้นมา ผู้รู้ ผู้ตื่น ตื่นจากอะไร? ตื่นจากอะไร? ตื่นจากโลกียกรรมมาเป็นโลกุตตรกรรม

ถ้าตื่นจากโลกียกรรม เห็นไหม ทางโลกเขาประกอบสัมมาอาชีวะ คนนี้มีชื่อเสียง คนนี้มีกิตติศัพท์ กิตติคุณ เกิดมาตายหมด จะเศรษฐี จะกษัตริย์ จะคนจนทุกข์จนเจ็บใจ ต้องตายเหมือนกันหมด เวลาถึงที่สุดแล้วพญามัจจุราช ไม่มีใครพ้นจากพญามัจจุราชไปเลย มันต้องตายทั้งนั้นเลย

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเปรียบมาจากข้างนอก มั่งมีศรีสุขขนาดไหน ถึงที่สุดแล้วตายเหมือนกันหมดเลย แต่เวลาตายไปแล้วสิ มั่งมีศรีสุขกับคนทุกข์คนยาก คนทุกข์คนยาก แต่ทำคุณงามความดีของเรา ยิ่งทำความสงบของใจขึ้นมา นี่เกิดเป็นพรหมเลยนะ คนที่มั่งมีศรีสุข ได้แต่ฉ้อโกงได้แต่ทำลายเขานี้ ตายไปเกิดในนรกใครจะไปเห็นล่ะ สิ่งที่เราไปเห็น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้แจ้งโลกนอกโลกในนะ เวลาบุพเพนิวาสานุสติญาณ อดีตชาติ เห็นไหม จตุปปาตญาณ สัตว์ที่เกิดไหนนะ ทำไมมันจะเห็นไม่ได้ มันเห็นได้ของมัน แต่อุตตริมนุสสรธรรม ธรรมที่มันเหนือมนุษย์ มันเหนือสิ่งต่างๆ สิ่งนี้เวลาจะพูดกันวงในกรรมฐาน เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูดกันเรื่องกรรมฐานนี้ เพราะอะไร? เพราะวงในเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เหมือนทหารเลย เราจะฝึกทหารนะ เรา

จะบอกเทคนิคของเขา เราเป็นครูฝึกทหาร เราจะฝึกทหาร เราต้องให้ทหารรู้ว่ากลไก
ข้าศึกจะเป็นอย่างไร ข้าศึกมันจะวางกลอุบายอย่างไร

ถ้าเราไม่ฝึก เราไม่ขยันหมั่นเพียรเห็นใหม่ เวลาฝึกทหารก็ไม่อยากจะฝึก ขี้เกียจ
เวลาออกรบขึ้นมาก็ไม่มียุทธวิธี ทำอะไรก็ไม่เป็น แล้วสิ่งที่จูงใจ ก็นี่สิ่งจูงใจไง สวรรค์
เป็นอย่างนั้น นรกเป็นอย่างนั้น ให้มีความจูงใจ นี่จูงใจให้มีความพยายามประพฤติปฏิบัติ
เข้าไป แล้วถ้ามันไปเห็นเอง แล้วยิ่งเราออกรบ ออกข้าศึกเอง เราเคยออกข้าศึก เราเคยรบ
เคยทำสงครามมา มันจะรู้ไปหมดละ นี่วิธีการเห็นใหม่ เวลารบยุทธวิธีมันเป็นอย่างไ
สันตวิธีเป็นอย่างไ แล้วจะแพ้จะชนะกันอย่างไร วัตถุประสงค์อย่างไร เวลาความตื่น
ตระหนกในขณะที่เกิดเหตุการณ์เฉพาะหน้าอย่างไร เราจะคุมสถานการณ์อย่างไร เวลา
วิปัสสนาไปมันจะเป็นอย่างนั้น นี่ในวงกรรมฐานจะมีสภาวะแบบนี้

แต่โลกเชื่อไม่เชื่อนั่นอีกเรื่องหนึ่ง โลกภายนอกเขาจะเห็นของเขา พระเวลาพูด
พูดถึงเรื่องกรรม นี่เขียนเสียให้ว้ากแล้ว เขากันอย่างนั้นนะ นรกสวรรค์เขียนเสียให้ว้า
กแล้ว ไม่มีหรอก ถ้าไม่มีหรอก ความสุขความทุกข์ในใจเราต้องไม่มีด้วย เพราะอะไร? มัน
ต้องเสมอภาคเหมือนกันหมด เห็นไหม

สิ่งนี้ถ้าเราเก็บซ่อนของเราเอาไว้ ความลับไม่มีในโลก ทำสิ่งใดไว้ก็เก็บไว้ในใจ
มันเก็บเอาไว้ได้มาก เรารู้คนเดียวให้ได้มาก แล้ววิตกกังวลไหม เราจะฝืนขนาดไหนนะ
ยังไม่ถึงจุดวิกฤตินะ เวลาจิตมันจะออกจากร่างกายไปนี่ ถ้าคนทำกรรมไว้หนักๆ นะ มัน
จะเห็นกรรมนิมิต เห็นเป็นสิ่งต่างๆ เห็นเป็นกรรมที่จะมาทวงสิ่งต่างๆ แล้วมันจะคืนรน
นะ แต่ถ้ากรรมไม่มากขนาดนั้นมันก็จะอีกอย่างหนึ่ง

แล้วถ้ามีบุญกุศลมหาศาลละ เวลาจะตายขึ้นมาที่รถสวรรค์นะ รถม้าสวรรค์จะมา
รับเป็นชั้นๆ ไปเลย การกระทำอย่างนี้ ถึงจุดวิกฤตินั้น ถึงสภาวะแบบนี้ มันจะเป็นไป
เอง สิ่งนี้เป็นไปเองเพราะอะไร? เพราะสภาวะกรรม เห็นไหม เราเชื่อกรรมๆ เพราะการ
กระทำ ถ้าสิ่งนี้การกระทำมันจะขับไสให้เราต้องเวียนตายเวียนเกิดไป แล้วในปัจจุบัน
เราเชื่อสภาวะแบบนี้ เราจะทำสิ่งที่เวลาความผิดพลาดนะ

เรื่องของกรรม ความผิดพลาดของกรรม เหตุสุคติวิสัยนี้มี ถ้าเหตุสุคติวิสัยมี เวลา
เกิดสภาวะแบบนี้เราก็จะสิ่งนี้เป็นกรรม เราโอโหสิกรรมต่อกัน แล้วเราจะไม่ทำอย่างนั้น

อีก เราจะทำคุณงามความดีตลอดไป เราจะทำคุณงามความดี เราจะไม่ว่อมทำความผิดพลาดเลย แล้วมันผิดขึ้นมา พอผิดขึ้นมาก็เสียใจไง เราผิดแล้ว เราเสียใจ สิ่งที่เราเสียใจ เพราะคนมีกรรม

คุณิวเราสิ นิวมือเราไม่เท่ากัน จะให้นิวมือเราเท่ากันมันจะเป็นไปได้อย่างไร นี่เหมือนกัน การกระทำวันหนึ่ง ๒๔ ชั่วโมงเหมือนกัน แต่อากาศแต่ละฤดูกาลมันก็ไม่เท่ากัน มันก็ไม่เหมือนกัน สิ่งเหมือนกัน นี่ก็เหมือนกัน กรรมของเราก็ไม่เหมือนกัน เวลาทำคุณงามความดีก็ทำความดีของเรา ถึงมันเป็นความผิดพลาด ความสภาวะกรรมเป็นอย่างนั้น เราก็อโหสิ แล้วเราพยายามฟื้นฟูสติของเราขึ้นมา แล้วพยายามก้าวเดินของเราตลอดไป

นี่มันจะเข้าไปถึงพุทธะไง วันพระ สิ่งวันพระนะ พระผู้ประเสริฐนะ เวลาเราอยู่ในบ้านเป็นโลก เวลาบ้าน เห็นไหม พระอรหันต์ในบ้านของเรา คือพ่อแม่เป็นแดนเกิดของเรา พ่อแม่เป็นแดนเกิดของเรานะ แล้วเราไปหาครูบาอาจารย์ เห็นไหม สมณะ นี่เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่เป็นมงคลชีวิตอย่างหนึ่ง เห็นสมณะเป็นมงคลชีวิตอย่างหนึ่ง

สมณะก็มี ๔ ขั้นตอน เห็นสมณะเป็นมงคลชีวิต ถึงที่สุดแล้วนี่เห็นสมณะจากภายใน ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต ถ้าจิตขึ้นมา มันมีวิฤติภาวะ มันฟื้นฟูขึ้นมาอย่างนี้ มองจากข้างนอกสิ มองเห็นภาพอย่างนี้เปรียบเทียบได้เลย เวลาวิปัสสนานะ ทุกข์ยากกว่านี้ งานในหัวใจมันมากกว่านี้ เวลาธรรมะกับกิเลสต่อสู้กันในหัวใจ

เหมือนมือที่เคลื่อนไหวกันไประหว่างความผิดและความถูกที่การต่อสู้กันอย่างนี้ แล้วกิเลสมันเหนียวแน่นยิ่งกว่านี้อีก กิเลสในหัวใจเพราะกิเลสเป็นเรา พอเราทำอะไรมันกระเทือนเราไปหมดเลย เวลาเราจะยื่นข้อเรียกร้อง เหมือนกับเราเอาปัญญาของเรา กล่าวโทษหัวใจเรา นี่หัวใจเรายอมรับไหม ถ้าเรายอมรับขึ้นมา วิปัสสนาได้ตรงนั้นใจ

จุดเริ่มต้นนี้ปากซอย ถ้าจับตรงนี้ได้มันพิจารณาเข้าไป มันจะชำระสะสางกันเห็นใหม่ ก็เหมือนรับข้อเรียกร้อง แล้วก็ใช้ไตสวนกันๆ เราก็ต้องตามเรื่องของเรา พอเราตามเรื่องเข้าไป นี่เราตั้งสติเข้าไป วิปัสสนาเข้าไป โลกนอกโลกในจริงๆ รู้แจ้งโลกนอก รู้แจ้งโลกใน ถ้ารู้แจ้งโลกในแล้วโลกนอกก็เป็นสภาวะแบบนั้น สิ่งที่เป็นสภาวะแบบนั้น มันเรื่องของโลก เป็นเรื่องของวิภูฏะ

คู่มือ เวลาสงครามเขาออกรบกันเขาบอกเลย ๕ เปอร์เซ็นต์ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ สิ่งที่ทหารเสียชีวิตไปนั้นเป็นเรื่องของปกติเลย นี่ก็เหมือนกัน เวลาเคลื่อนไหวสงครามเป็นอย่างนั้น เราจะสูญเสียอย่างไร เราจะเป็นอย่างไร อยู่ที่กรรมไง สร้างกรรมดีกรรมชั่ว กรรมเหนือสิ่งต่างๆ นะ กฎหมายเป็นกฎหมาย ว่ากฎหมายต้องถูกต้องตามกฎหมาย กฎหมายเป็นกติกาเขียนขึ้นมาเฉยๆ กติกามันให้ผลกับใคร ถ้าเราไม่ทำผิด ไม่ทำสิ่งที่ละเมิดกติกานั้น กติกานั้นก็คือกติกานั้น เป็นเรื่องของสมมุติ

แต่กรรมเป็นเรื่องจริง จริงโดยสมมุติ เพราะกรรมให้เคลื่อนไหวตลอดไป ถ้ากรรมเป็นความจริงตลอดไป มันต้องให้ผลตลอดไป ถึงที่สุดแล้วข้ามพ้นดีและชั่วได้อย่างไร? ถึงที่สุดจะพ้นจากกรรมได้อย่างไร? พ้นจากกรรมด้วยวิปัสสนาญาณไง พ้นจากกรรมด้วยหัวใจเรานี้ไง พ้นจากกรรมด้วยวิปัสสนา พ้นจากกรรมด้วยกิริยาของใจ เวลาหมุนเข้าไปปัญญาวิปัสสนาเข้ามา

พุทธะมันสะอาดขึ้นเรื่อยๆ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต ตถาคตจะสะอาดขึ้นเรื่อยๆ จนถึงที่สุดจะพ้นออกไปจากโลกนี้ แล้วจะไม่กลับมาเดินขบวนมาเดินม้อบกับเขาอีกเลย แต่การเดินขบวนนี้ การสะสมนี้ มันเป็นการสร้างสมไป เห็นใหม่ เทียบจากข้างนอกแล้วเทียบจากข้างใน ผู้ที่มีธรรมนะ เห็นใหม่ เดินไปในถนน สิ่งใดมันสะท้อนหัวใจไปทั้งหมดเลย มันเป็นธรรมไง ถ้าหัวใจเป็นธรรม เห็นอะไร? เห็นใหม่ ดูหนังดูละครจะย้อนดูตัว มันสะท้อนที่ใจ เพราะอะไร? ใจไปดูเขา ตาไปดูเขา เสียงไปเห็นเขามันสะท้อนกลับมาที่ใจ สิ่งใดสะท้อนกลับมาที่ใจมันเตือนตัวเองตลอดไปไง ถ้าใจเป็นธรรมนะ

ถ้าใจเป็นโลกมันขัดแย้งไปหมด มันโกรธแค้น มันทำอะไรไป นั่นเป็นโลกไปหมดเลย แล้วก็ทำลายกันไปตลอด เราไปโดยธรรม เห็นใหม่ ดูเวลา...มันพูด “เอาธรรมนำหน้า เอาธรรมนำหน้า” เราทำเพื่อธรรมมันจะเจ็บปวด มันจะโดนกลั่นแกล้ง มันจะโดนอย่างไร อันนี้เป็นการสร้างกุศล เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระโพธิสัตว์ เห็นใหม่ นี่ ๑๐ชาติสุดท้าย เป็นเทมีย์ไป กษัตริย์นะไม่เชื่อ ให้ตัดหู ให้ตัดจมูก จะพิสูจน์ความเป็นไปของตัว เห็นใหม่ เขาลงทุนกันขนาดนั้นนะ

พระโพธิสัตว์สละมาขนาดนั้น แล้วทำขนาดนี้ สิ่งที่ว่าเคลื่อนมาจากข้างนอก มันจะยื้อเข้ามาข้างในได้หมด ยื้อเข้ามาข้างในสร้างสมให้วุฒิภาวะสูงขึ้นไง สร้างสมพละ ๕ อินทรีย์พละคือกำลัง คือฐานที่มั่น แล้วมันจะมีฐานของมัน แล้วมันจะยื้อกลับเข้ามาเพื่อประโยชน์เรา เพื่อประโยชน์เรา

ประโยชน์นอก ประโยชน์ใน แล้วแต่คนจะทำนะ คนที่มีจริตนิสัย คนที่ไม่จับจรด คนที่เป็นคนดีนะ เห็นอะไรต่อหน้ามันจะช่วยเหลือสังกม คนที่จะเอาตัวรอด มันเปรียบเทียบกันตรงนี้ไง เปรียบเทียบว่าเวลาเราเกิดเป็นเทวดาคือด้วยกัน เราก็อยากเป็นหัวหน้า อยากเป็นพระอินทร์ อยากเป็นผู้ปกครองเขา ผู้ปกครองเขามันต้องเสียสละมากกว่าเขา มันต้องดูแลเขา แต่เวลาเราทำ เห็นไหม เราไม่ยอมเสียสละ คนอื่นจิตใจเขาเสียสละ วัดกันตรงนี้..วัดกันตรงนี้..ใจเขาสูงกว่าเราหรือใจเขาลดกว่าเรา ถ้าสูงกว่า ใจประเสริฐกว่า ถ้าใจต่ำกว่า ใจประเสริฐกว่า...

รูปร่างหน้าตาของคนเหมือนกัน แต่หัวใจของคนไม่เหมือนกัน แล้วปฏิบัติขึ้นมาแล้วหัวใจก็สูงต่ำกว่ากัน เราไปมองเขามาเป็นคติเฉยๆ อย่าไปเทียบใคร เทียบใจเรานี้ เวลามันต่ำมันต่ำกันอย่างไร? เวลามันสูงมันสูงอย่างไร? เทียบใจเรา แล้วพยายามพัฒนาใจเรา เราต้องพัฒนาใจเรา ถ้าพัฒนาแล้วเห็นไหม จากใจดวงหนึ่งให้อีกใจดวงหนึ่ง ถ้าใจดวงนี้พัฒนาแล้วมันจะเข้าใจ ถ้าใจดวงนี้ไม่เคยพัฒนาเลย จะเอาอะไรไปสอนเขา

เอาใจเรานี้สอนเขา เอาใจเรานี้สอนเราก่อน เอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนใจเราก่อน แล้วเราเอาใจเราพัฒนาจนเป็นพุทธะ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน แล้วเราจะสอนเขาได้ด้วยสัจจะ ด้วยความจริง ด้วยประสบการณ์ตรง เห็นไหม ออกมาจากใจ ไม่ใช่ออกมาจากการคาดหมาย ออกมาจากใจนี้มันลึกซึ้งมาก

ฟังนะ เวลาฟังมันสะท้อนใจมาก ขนลุกขนพองเลย เวลาครูบาอาจารย์ท่านเทศน์ มามันสะท้อนหัวใจมาก มันจึ้เข้าไปที่กิเลสไง จึ้เข้าที่ใจดำ แต่พวกเราพูดกันไม่กล้า มันเป็นการเสียมารยาท ไม่กล้าจึ้เข้าไปที่กิเลสของลูกศิษย์ลูกหา มันเป็นการเสียมารยาทไป แต่ถ้าเป็นธรรมแล้วสิ่งนี้คือประโยชน์นะ ขณะที่เหล็กมันร้อนนี้ เราต้องตีให้เป็นวัตถุสิ่งๆ ที่เราต้องการขึ้นมา เห็นไหม เวลาสาวกไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

“พระองค์นี้ใครเป็นผู้ทรมาณมา ใครทรมาณมา”

การทรมาน คือการสั่งสอน การชี้นํ้ากั้น พยายามตีเหล็กให้ได้สมอย่างนั้น ถ้าสมประโยชน์ขึ้นมา แล้วมันเป็นประโยชน์กับใครละ มันเป็นประโยชน์กับเหล็กเอง เพราะเหล็กเป็นวัตถุที่มีค่าขึ้นมา แล้วเหล็กเองนั้นก็ใช้ประโยชน์ได้ ครูบาอาจารย์ใจดวงหนึ่ง ถ้ามันพ้นจากกิเลสแล้วมันจะเป็นประโยชน์กับโลกตลอดไปๆ ใจดวงหนึ่งนะ แล้วเราก็คจะเป็นใจดวงนั้นไหม?

ถ้าเราคิดอย่างนั้นปั๊บ มันจะมีกำลังใจใจ ออย่างนะ อย่าคิดให้ใจอ่อนแอ อย่าคิดแต่ทำลายตัวเอง ถ้าคิดทำลายตัวเอง เราก็อ่อนแอไปด้วย แต่ถ้าคิดเพื่อความเข้มแข็งนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เป็นมนุษย์ ครูบาอาจารย์ก็เป็นมนุษย์ เราก็เป็นมนุษย์ สิทธิเสมอกันเท่ากัน ทำไมทำไมไม่ได้ ทำไมจะองอาจกล้าหาญไม่ได้ จะทำให้ประสบความสำเร็จของใจเราไม่ได้ เห็นไหม มีสิทธิเท่ากัน สิทธิของเราใจ อย่าไปทำลายสิทธิในหัวใจของเราเอง เพราะความอ่อนแอ เพราะกิเลสมันครอบหัว เอวัง